ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1950

Vyhlásené: 28.12.1950 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

190.

Zákon

zo dňa 21. decembra 1950

o úlohách a organizácii poisťovníctva.

Diel I.
Všeobecné ustanovenia.

§ 1.

(1) Aby v záujme pracujúceho ľudu sa zabezpečilo plnenie všetkých úloh, ktoré jednotný hospodársky plán ukladá poisťovníctvu, upravujú sa jeho úlohy a organizácia.

(2) K poisťovníctvu v smysle tohto zákona náleží prevádzanie poistenia, prevádzanie zaistenia, ako aj sprostredkovanie poistenia alebo zaistenia.

Diel II.
Poisťovňa.

§ 2.
Právne pomery poisťovne.

(1) Poistenie prevádza Československá poisťovňa, národný podnik (ďalej len „poisťovňa“), ktorá bola zriadená podľa dekrétu prezidenta republiky č. 103/1945 Sb., o znárodnení súkromných poisťovní.

(2) Poisťovňa je samostatná právnická osoba.

(3) Sídlo poisťovne je v Prahe.

Úlohy a činnosť poisťovne.

§ 3.

(1) Poisťovňa má výlučné právo prevádzať na území Československej republiky dobrovoľné aj povinné poistenie osôb a majetku. Je oprávnená aj prevádzať zaistenie.

(2) Poisťovňa sa zúčastní starostlivosti, ktorá má zabrániť vzniku poistných príhod a chrániť pred ich následkami, podľa smerníc, ktoré vydá Ministerstvo vnútra po dohode s Ministerstvom financií a s inými zúčastnenými ministerstvami.

(3) Oprávnenie poisťovne podľa odseku 1 sa nedotýka pôsobnosti Ústrednej národnej poisťovne ani poisťovacích zariadení, vlastným účelom ktorých je poisťovať dávky obdobné dávkam národného poistenia.

§ 4.

(1) Poisťovňa prevádza v osobitnom poistnom fonde s oddeleným účtovaním a hospodárením poistenie národného majetku.

(2) Národný majetok, ktorý je sverený do správy štátnym orgánom, je súborne poistený v rozsahu a za podmienok, ktoré určí Ministerstvo financií po dohode s ministerstvami vnútra a stavebného priemyslu a zúčastneným ministerstvom.

(3) Národné a komunálne podniky sú povinné poistiť sa proti následkom zákonnej zodpovednosti a poistiť majetok, ktorý je im sverený do správy, proti živelným škodám; proti iným škodám môžu poistiť tento majetok, len ak to vyžaduje hospodárska potreba podniku. V rovnakom rozsahu sa poistia aj iné socialistické právnické osoby, ktorým bol sverený národný majetok do správy a ktoré určí Ministerstvo financií po dohode so zúčastnenými ministerstvami. Na smluvy o poistení podľa predchádzajúcich viet sa vzťahujú primerane ustanovenia prvej časti zákona č. 99/1950 Sb., o hospodárskych smluvách a štátnej arbitráži.

§ 5.

Vláda môže nariadením ustanoviť pre určitý okruh osôb povinnosť poistiť sa proti škodám určitého druhu.

§ 6.

(1) Činnosť poisťovne je určovaná jej schváleným podnikovým plánom. Podnikový plán poisťovne je svojím obsahom súčasťou jednotného hospodárskeho plánu.

(2) Podnikový plán poisťovne schvaľuje Ministerstvo financií.

§ 7.
Územná organizácia poisťovne.

(1) Poisťovňa prevádza svoju činnosť ústredím, Oblastným ústavom pre Slovensko v Bratislave (ďalej len „oblastný ústav“) a pobočkami.

(2) Poisťovňa je povinná zabezpečiť účelnou decentralizáciou svojej činnosti priamy styk s poistníkmi a spoluprácu s národnými výbormi.

Správa poisťovne.

§ 8.

(1) Poisťovňu vedie a navonok zastupuje vedúci riaditeľ, ktorý osobne zodpovedá ministrovi financií. Rozhoduje samostatne, pokiaľ nie je určené, že potrebuje na svoje rozhodnutie predchádzajúci súhlas Ministerstva financií alebo iného orgánu.

(2) Vedúceho riaditeľa zastupuje námestník, ktorý zároveň vedie určitý úsek činnosti poisťovne.

(3) Vedúceho riaditeľa a jeho námestníka vymenúva a odvoláva minister financií po vypočutí ústredného orgánu jednotnej odborovej organizácie.

(4) Vedúci riaditeľ a jeho námestník zložia sľub ministrovi financií.

(5) Vedúci riaditeľ a jeho námestník sa dňom zloženia sľubu ujímajú svojej funkcie a stávajú sa zamestnancami poisťovne, ak nimi nie sú; ich funkcia zaniká dňom, keď boli odvolaní, alebo dňom, keď bolo vzaté na vedomosť, že sa jej vzdávajú.

(6) Na vymenovanie a odvolanie vedúceho riaditeľa a jeho námestníka sa nevzťahujú predpisy o spolurozhodovaní závodného zastupiteľstva pri prijímaní a prepúšťaní zamestnancov, poprípade o spolupôsobení tohto zastupiteľstva pri zaraďovaní zamestnancov na pracovné miesta a o predchádzajúcom súhlase národného výboru pri dojednaní a rozviazaní pracovného pomeru.

§ 9.

Oblastný ústav vedie oblastný riaditeľ podľa zásadných pokynov a smerníc vedúceho riaditeľa; oblastného riaditeľa vymenúva a odvoláva minister financií po vypočutí vedúceho riaditeľa a Slovenskej odborovej rady. Ustanovenia § 8 ods. 2 a 4 až 6 platia obdobne aj o oblastnom riaditeľovi.

§ 10.

Jednotlivé úseky činnosti poisťovne vedú riaditelia. Riaditeľa ustanovuje a pozbavuje vedúci riaditeľ so súhlasom Ministerstva financií po vypočutí ústredného orgánu jednotnej odborovej organizácie. Ustanovenie § 8 ods. 6 platí tu obdobne.

§ 11.

Za poisťovňu sa podpisuje tak, že pod názov poisťovne pripojí vedúci riaditeľ alebo jeho námestník svoj podpis. Oprávnenie ďalších zamestnancov podpisovať za poisťovňu upraví štatút (§ 19).

§ 12.
Zamestnanci poisťovne.

(1) Pre pracovné a mzdové pomery zamestnancov poisťovne sú smerodajné predpisy platné pre zamestnancov, na ktorých sa vzťahuje zákon o štátnej mzdovej politike.

(2) Pokiaľ tento zákon alebo predpisy podľa neho vydané neustanovujú inak, sú zamestnanci poisťovne prijímaní a na pracovné miesta zaraďovaní po prejednaní so závodným zastupiteľstvom. Na ich prepustenie je potrebný súhlas tohto orgánu.

Majetkové pomery poisťovne.

§ 13.

(1) Majetok poisťovne je vlastníctvom štátu a tvorí účelové imanie na krytie poistných a iných záväzkov poisťovne a na krytie jej rezervného fondu.

(2) V pozemkových knihách, úradných registroch alebo v soznamoch sa zapisuje ako vlastník nehnuteľnosti alebo práva, ktoré má poisťovňa v správe, československý štát s vyznačením poisťovne.

(3) Správu národného majetku možno poisťovni odňať, len ak bude jej majetok zároveň doplnený hodnotami, druh a výšku ktorých určí Ministerstvo financií.

§ 14.

(1) Poisťovňa nesmie scudziť ani zaťažiť nehnuteľný majetok sverený jej do správy. Úkony priečiace sa tomuto zákazu nemajú právne následky.

(2) Výnimky zo zákazu scudzenia a zaťaženia podľa odseku 1 povoľuje Ministerstvo financií.

§ 15.

(1) Zo záväzkov poisťovne sa možno uspokojiť iba z majetku svereného jej do správy.

(2) Z majetku, ktorý má poisťovňa v správe, nemožno žiadať ani dosiahnuť uspokojenie pohľadávok proti štátu.

Hospodárenie poisťovne.

§ 16.

(1) Poisťovňu a jej zamestnancov musí viesť snaha splniť uložené úlohy čo najhospodárnejšie.

(2) Poisťovňa je povinná usporiadať svoju činnosť tak, aby poskytovala čo najširšiu poistnú ochranu, a zúčastniť sa čo najúčelnejšie na starostlivosti o zábrannú a ochrannú činnosť.

§ 17.

(1) Štatút (§ 19) určí, ktoré rezervy tvorí poisťovňa na krytie záväzkov z poistných smlúv.

(2) Poisťovňa vytvorí rezervný fond vo výške priemeru ročného poistného z majetkových a úrazových poistení za posledné tri roky.

(3) O použití zisku poisťovne platia ustanovenia § 8 zákona č. 104/1950 Sb., o financovaní národných a komunálnych podnikov.

§ 18.

(1) Oblastný ústav vedie podľa smerníc ústredia účtovné záznamy o výsledkoch svojej činnosti na Slovensku a sostavuje čiastkovú účtovnú závierku.

(2) Poisťovňa predloží do 31. mája každého roku Ministerstvu financií účtovnú závierku a výročnú zprávu za uplynulý kalendárny rok na schválenie.

§ 19.
Štatút poisťovne.

Vláda vydá nariadením štatút poisťovne, v ktorom budú podrobnejšie upravené najmä organizácia, úlohy a obsah činnosti a hospodárenie poisťovne, podrobnosti hlavného vedenia a dozoru nad poisťovňou a rozsah právomoci a zodpovednosti riaditeľov. Štatút môže sveriť podrobnejšiu úpravu všeobecným právnym predpisom.

Diel III.
Zaisťovňa.

§ 20.

(1) Zaisťovanie prevádza podľa svojich stanov Prvá česká zaisťovacia banka, účastinná spoločnosť v Prahe (ďalej len „zaisťovňa“).

(2) Pre prevádzanie zaisťovacej činnosti zaisťovňou a pre jej hospodárenie vydá Ministerstvo financií pravidlá.

(3) Zaisťovňa predloží do 30. júna každého roku Ministerstvu financií účtovnú závierku a výročnú zprávu za uplynulý kalendárny rok na preskúmanie.

Diel IV.
Spoločné a záverečné ustanovenia.

§ 21.

(1) Poisťovňa je podriadená hlavnému vedeniu a dozoru štátu, ktoré vykonáva Ministerstvo financií.

(2) Pri výkone hlavného vedenia a dozoru nad poisťovňou prislúcha Ministerstvu financií najmä:

a) dbať, aby sa zaručila stála splniteľnosť záväzkov poisťovne,

b) schvaľovať podklady a zásady, podľa ktorých poisťovňa dojednáva poistenia, ako aj - ak to vyžaduje všeobecný záujem - meniť tieto podklady a zásady s účinnosťou aj pre platné poistenia,

c) vydávať zásadné pokyny a smernice pre činnosť poisťovne,

d) revidovať činnosť poisťovne,

e) sledovať záujmy poistníkov.

(3) Ministerstvo financií dozerá na zaisťovňu, vydáva pokyny a smernice pre jej činnosť, dbá o splniteľnosť jej záväzkov a reviduje jej činnosť. Na výkon dozoru nad zaisťovňou môže Ministerstvo financií ustanoviť na jej náklad svojho zástupcu a určiť pritom jeho práva a povinnosti.

(4) Ministerstvo financií dozerá na znárodnené ústavy poisťovacie, dokiaľ o nich neurobilo sa opatrenie podľa § 4 zákona č. 95/1950 Sb., ktorým sa upravujú niektoré pomery v poisťovníctve.

§ 22.

(1) Na sprostredkovanie poistenia alebo zaistenia je potrebné povolenie Ministerstva financií. Živnostenské oprávnenia fyzických osôb sprostredkovať poistenia alebo zaistenia zanikajú dňom začiatku účinnosti tohto zákona.

(2) Ministerstvo financií dozerá na sprostredkovanie poistenia alebo zaistenia, ako aj na podniky, činnosť ktorých je prevažne sprostredkovanie poistenia alebo zaistenia.

§ 23.

(1) Účastiny zaisťovne prechádzajú dňom začiatku účinnosti tohto zákona na štát. Úschovne podľa dekrétu prezidenta republiky č. 95/1945 Sb., o prihlásení vkladov a iných peňažných pohľadávok v peňažných ústavoch, ako aj životných poistení a cenných papierov, a vlastníci účastín uložených v cudzine sú povinní odviesť tieto účastiny Štátnej banke československej v

lehote šesťdesiat dní od začiatku účinnosti tohto zákona. Vlastníkom odvedených účastín prislúcha náhrada, o ktorej platia primerane §§ 18 až 22 dekrétu č. 103/1945 Sb.

(2) Účastiny, ktoré sa neodvedú podľa odseku 1, strácajú platnosť a zaisťovňa vydá za ne štátu nové účastiny.

§ 24.

(1) Zrušujú sa s výnimkou predpisov uvedených v odseku 2 všetky predpisy, ktoré odporujú tomuto zákonu, najmä:

1. §§ 115a až 115u živnostenského poriadku,
2. zákon č. 42/1873 r. z., o tom, že sa cudzozemským spoločnostiam poisťovacím dovoľuje prevádzať obchody,
3. zákon č. 202/1892 r. z., o zapísaných pokladniciach pomocných, a predpisy ho meniace a doplňujúce,
4. diel A nariadenia č. 31/1896 r. z., o zakladaní, zariadení a hospodárení poisťovní, a predpisy ho meniace a doplňujúce,
5. vládne nariadenie č. 321/1919 Sb., ktorým sa menia, poprípade doplňujú niektoré ustanovenia ministerského nariadenia zo dňa 5. marca 1896, č. 31 r. z. (poisťovacieho regulatívu),
6. vládne nariadenie č. 505/1920 Sb., ktorým sa mení § 5 poisťovacieho regulatívu,
7. zákon č. 65/1922 Sb., ktorým sa doplňujú a menia doterajšie predpisy o poisťovniach,
8. diel A vládneho nariadenia č. 307/1922 Sb., o zaraďovaní, zariadení a hospodárení súkromných poisťovní na Slovensku (poisťovací regulatív),
9. §§ 163 až 181 živnostenského zákona,
10. vládne nariadenie č. 30/1939 Sl. z., o kurátorskej správe niektorých súkromných poisťovní pôsobiacich na území Slovenska,
11. vládne nariadenie č. 408/1940 Sb., o niektorých opatreniach týkajúcich sa súťaže v odbore súkromného poistenia,
12. nariadenie s mocou zákona č. 278/1940 Sl. z., o prevzatí poistení dojednaných cudzozemskými súkromnými poisťovňami, ako aj poistení niektorých tuzemských súkromných poisťovní inými tuzemskými súkromnými poisťovňami,
13. nariadenie s mocou zákona č. 279/1940 Sl. z., o obmedzení uzavierania poistných smlúv s poistníkmi iných súkromných poisťovní,
14. nariadenie s mocou zákona č. 281/1940 Sl. z., ktorým sa čiastočne doplňuje zákon o zabezpečení nárokov poistníkov v súkromnom poistení a o štátnom dozore na súkromné poisťovne,
15. čl. III až VI vládneho nariadenia č. 331/1942 Sb., o doplnení a zmene niektorých ustanovení o poisťovniach,
16. diel II dekrétu č. 103/1945 Sb.,
17. vládne nariadenie č. 215/1946 Sb., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia dekrétu prezidenta republiky zo dňa 24. októbra 1945, č. 103 Sb., o znárodnení súkromných poisťovní,
18. vládne nariadenie č. 48/1949 Sb., ktorým sa menia niektoré ustanovenia vykonávacích predpisov k dekrétu prezidenta republiky o znárodnení súkromných poisťovní.

(2) Dňom, ktorý určí nariadením minister financií, sa zrušia:

1. diely B, C, D a E nariadenia č. 31/1896 r. z. a predpisy ich meniace a doplňujúce,
2. nariadenie č. 521/1917 r. z., ktorým sa určujú niektoré zmeny nariadenia zo dňa 5. marca 1896, č. 31 r. z., o zakladaní, zariadení a hospodárení poisťovní („poisťovací regulatív“),
3. vládne nariadenie č. 238/1921 Sb., ktorým sa doplňujú predpisy poisťovacieho regulatívu o uložení imania poisťovní,
4. diely B, C, D a E vládneho nariadenia č. 307/1922 Sb.,
5. zákon č. 147/1934 Sb., o zabezpečení nárokov poistníkov v súkromnom poistení a o štátnom dozore na súkromné poisťovne,
6. čl. I a II vládneho nariadenia č. 331/1942 Sb.

§ 25.

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom 1. januára 1951; vykoná ho minister financií po dohode so zúčastnenými členmi vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Kabeš v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.